Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 209/2023 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen maahantulijoiden aiheuttamasta turvallisuusuhkasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pekka Aittakummun /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 209/2023 vp:

> Millä tavalla hallitus huolehtii tässä tilanteessa Suomen kansalaisten turvallisuudesta ja siitä, että Suomeen pyrkivien mahdollisten rikollisten laittomat toimet estetään ja ehkäistään ennalta,
>
> millaisella aikataululla hallitus uudistaa rajamenettelyä koskevaa lainsäädäntöä, jotta turvapaikkahakemukset voidaan käsitellä nykyistä nopeammin ja antaa kielteinen päätös jo rajalla tai sen läheisyydessä ja
>
> aikooko hallitus lisätä Rajavartiolaitoksen rahoitusta yleisen turvallisuuden lisäämiseksi, kuten keskusta vaihtoehtobudjetissaan esittää?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Poliisi on suorittanut asiaan liittyen laajasti maahantulijoiden rekisteröintejä ja antanut Rajavartiolaitokselle virka-apua rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi. Poliisin ensisijaisena tehtävänä laajamittaisen maahantulon tilanteessa on turvata yleinen järjestys ja turvallisuus sekä suorittaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten vastaanotto ja turvapaikanhakijoiden rekisteröinti yhteistyössä Rajavartiolaitoksen kanssa.

Poliisi seuraa tehostetusti maahantulijoita tunnistaakseen yleisen järjestyksen ja turvallisuuden uhkaa mahdollisesti aiheuttavia henkilöitä ja ihmissalakuljetusorganisaatioita. Rajavartiolaitos osallistuu myös osaltaan ilmiön ja Schengen-alueen sisällä tapahtuvan liikehdinnän seurantaan. Viranomaiset tarkastelevat itärajalla tapahtuvaa välineellistettyä maahantuloa osana Venäjän hyökkäävästä toiminnasta johtuvaa Suomen turvallisuusympäristön muutosta. Keskusrikospoliisi seuraa ilmiön vaikutuksia ja muita havaintoja erillisessä sisäiseen turvallisuuteen keskittyvässä tilannekuvarakenteessa.

Sisäministeriö on käynnistänyt hallitusohjelman mukaisesti useita lainsäädäntöhankkeita. Näissä hankkeissa muun muassa poistetaan esteitä poliisin oma-aloitteiselta tiedon luovuttamiselta, valmistellaan rikostiedustelua koskeva lainsäädäntö ja parannetaan biometristen tunnisteiden käyttöä sekä kehitetään tiedustelulainsäädäntöä. Myös ulkomaalaislakia tullaan täsmentämään maahantulosäännösten väärinkäytön estämiseksi. Määritelmä-, menettely- ja paluudirektiivien mahdollistamat tiukennukset kansalliseen lainsäädäntöön huomioidaan kansallisessa säädösvalmistelussa.

Rajamenettely on EU:n turvapaikkamenettelydirektiivin (2013/32/EU) mukainen turvapaikkamenettely, jossa perusteettomiksi arvioituja turvapaikkahakemuksia voidaan käsitellä nopeasti heti rajalla tai sen läheisyydessä ilman, että hakijoilla on oikeus liikkua vapaasti jäsenvaltion alueella. Menettely on yksi direktiivin keinoista tehostaa ulkorajalla jätettyjen, todennäköisesti perusteettomien hakemusten tutkintaa turvapaikkamenettelyssä ja erityisesti estää hakijoiden liikkumista edelleen EU:n alueelle. Hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus tuo eduskuntaan viimeistään kevätkaudella 2024 ulkomaalaislain muutosesityksen, jolla otetaan käyttöön kansallinen rajamenettely mallilla, joka hyödyntää täysimääräisesti ja tilanteen edellyttämällä tavalla EU:n turvapaikkamenettelydirektiivin (2013/32/EU) liikkumavaran. Tämän lisäksi otetaan käyttöön nopeutettu turvapaikkamenettely menettelydirektiivin sallimissa tilanteissa. Nämä muutokset toteutetaan samassa lakihankkeessa, koska ne liittyvät toisiinsa tiiviisti. Hallituksen esitys on tarkoitus tuoda eduskuntaan alkuvuoden aikana.

Hallitusohjelmassa todetaan muun muassa, että Rajavartiolaitoksen riittävät resurssit, kalusto ja teknologia varmistetaan. Rajavartijoiden määrä pyritään turvaamaan. Lisäksi lainsäädäntö, mukaan lukien toimivaltuudet, päivitetään vastaamaan rajaturvallisuuden tarpeita. Hallitus tulee toimeenpanemaan hallitusohjelman kirjaukset. Käynnissä on muun muassa suorituskykyä merkittävästi kehittävä lainsäädäntöhanke radioteknisen valvonnan käyttöönottamiseksi rajavalvonnassa.

Hallituksen esitys talousarvioksi 2024 ja tarkistettu kehys huomioi osan Rajavartiolaitoksen resurssitarpeista. Rajavartiolaitokselle ehdotetaan yhteensä 513 miljoonaa euroa. Rajavartijamäärän lisäämiseksi 3100 henkilötyövuoteen esitetään pysyvänä lisäyksenä 1,5 miljoonaa euroa. Rajavartiolaitokselle osoitetaan myös 4 miljoonan euron pysyvä määrärahalisäys perusvuokratason nostoon, millä pyritään turvaamaan toimitilojen ylläpito sekä niiden käyttökelpoisuus ja turvallisuus.

Hallitusohjelmaan kirjattu tavoite turvata rajavartijoiden määrä edellyttää lisäystä myös muihin toimintamenoihin, jotka kasvavat henkilöstömäärän noustessa. Perusrahoituksen vajeet ja merkittävä kustannustason nousu vaikuttavat kuitenkin Rajavartiolaitoksen toiminnan ja operatiivisen suorituskyvyn ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Hallitus tulee arvioimaan tarkoin Rajavartiolaitoksen voimavaratarpeet julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2025 – 2028.

Helsingissä 13.12.2023

Sisäministeri Mari Rantanen

VN/33407/2023-SM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Rantanen Mari 91308096E

2023-12-21